

facts and events in the short-run. This issue promotes the significance of control and strengthens its governing impact in accordance with the needs and requirements of information, technology, communication, and economic realities of enterprise development.

KEY WORDS: control, management, organization, efficiency.

УДК 657.471

Герасимович Інна Анатоліївна,

канд. екон. наук, доц., доцент кафедри бухгалтерського обліку
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: gerasiminna@yandex.ru

КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ІНЖИНІРИНГУ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ. Ринкові умови господарювання зумовили необхідність впровадження на українських підприємствах такого нового економічного механізму, як фінансовий інжиніринг, який базується на нових об'єктах контролю, що представляють собою синтез бюджетування, «центрів відповідальності» і управлінського обліку за нормативним методом у варіанті «директ-костинг». Для контролю за виконанням бюджетів запропоновано скласти «Звіт «центру відповідальності про роботу зміни», який відображає планові (нормативні) і фактичні затрати та відхилення від норм і зміни норм, що надає можливість здійснювати контроль за діяльністю центрів. Наукова новизна дослідження полягає у розвитку можливостей «директ-костинг»: 1) для оперативного контролю за рівнем виконання бюджету і фактичної собівартості продукції; 2) для контролю «точки беззбитковості», яка може регулюватися варіантами зміни величини прямих затрат або обсягу і ціни реалізації; 3) запропоновано не розподіляти постійні затрати по управлінню на види продукції, адже їх можна відносити на результати діяльності підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: фінансовий інжиніринг; операційна діяльність; «центри відповідальності»; «центри витрат»; облік затрат по функціях процесів; попередній, поточний на наступний контроль.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогоднішні, постійно змінювані ринкові умови, зумовили необхідність у використанні нових економічних інструментів і методів для управління підприємством. Одним з них є фінансовий інжиніринг, інформаційною базою якого є попроцесний облік затрат за їх функціями. У

зв'язку з зазначеним, обґрунтовано актуальність побудови систем внутрішньогосподарського контролю, що є проблемою для дослідження у даній статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-теоретичні та методичні засади фінансового інжинірингу операційної діяльності та його облікового і контрольного забезпечення висвітлювали у своїх працях зарубіжні та вітчизняні вчені Бланк І.А. [1], Бочаров В.В. [2], Друрі К. [3], Сохацька О.М. [4], Хорнгрен Ч., Фостер Дж. [5], Ентоні Р. Дж. [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. На сьогодні відсутня цілісна методика організації і побудови внутрішньогосподарського контролю — головної частини фінансового інжинірингу його операційної діяльності. Певною мірою окремі методичні підходи до розв'язання цієї проблеми розкрито в працях таких науковців, як Голов С.Ф., Ефіменко В.І. [7], Жук В.М. [8], Цал-Цалко Й.С. [9], Щиборщ В.К. [10], але практичний аспект цієї проблеми в завершеному вигляді не висвітлено.

Формулювання мети і завдання дослідження полягає у формуванні методичних засад щодо організації і побудови внутрішньогосподарського контролю в умовах фінансового інжинірингу операційної діяльності на сучасному підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. «Фінансовий інжиніринг», як зазначає Бланк І.А., — «це процес цілеспрямованої розробки нових фінансових інструментів або нових схем здійснення фінансових операцій» [1]. Його складовими є інжиніринг операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Найважливішим є операційний — за процесами заготівлі ресурсів, виробництва та реалізації продукції.

Упровадження такого нового економічного механізму управління, як фінансовий інжиніринг операційної діяльності вимагає зміни традиційних методів обліку затрат і калькуляції собівартості продукції: не за статтями затрат, а за їх носіями-процесами «центрів відповідальності», які споживають ресурси, а не навпаки [3]. Це у найбільшій мірі відповідає також і вимогам контролю за поведінкою затрат. Такими процесами, наприклад, у складальному цеху є: процес наладки обладнання; процес заготівлі (сировини, матеріалів, деталей, вузлів) та процес виробництва (монтаж, складання машин тощо). Перенесення об'єкту обліку і конт-

ролю на процес викликано тим, що науково-технічна революція, глобалізація економіки і конкуренції, зумовили необхідність контролювати не рівень витрачених ресурсів (матеріальних, трудових), а процеси, які споживають ці ресурси, адже від поведінки процесів залежить обсяг спожитих ресурсів, а не навпаки.

Головною зв'язуючою ланкою системи фінансового інжинірингу є бюджетування за «центрами відповідальності», без якого він просто неможливий.

Бюджетування, з однієї сторони, — це процес складання фінансових кошторисів підприємства, а з другої — інжинірингова технологія, яка покликана для розробки і прийняття обґрунтованих управлінських рішень, виконання яких повинно контролюватися, а це означає, що без внутрішньогосподарського контролю, бюджетування втрачає сенс.

Оскільки основою методичного забезпечення фінансового інжинірингу операційної діяльності є бюджетування, то під системою внутрішньогосподарського контролю виконання бюджету слід розуміти систему процедур, що призначені для подальшого аналізу і оцінки ефективності управління ресурсами, затратами та зобов'язаннями підприємства протягом бюджетного періоду. Отже, необхідний періодичний моніторинг поточної діяльності, порівняння обсягів і затрат з бюджетними для уникнення понаднормованих витрат.

Відповідальність за організацію внутрішньогосподарського контролю несе власник і керівник підприємства, які ці обов'язки покладають на відповідні функціональні служби і працівників зайнятих управлінням. У першу чергу — це аналітична служба підприємства, яка відповідає за підготовку та обґрунтування основних стратегічних рішень і відслідковує загальну картину діяльності підприємства. Основною метою функціонування аналітичної служби є розробка концепцій, планів, бюджетів, програм розвитку підприємства та його «центрів відповідальності», на основі аналізу і оцінки результатів минулої і поточної діяльності.

Основний метод управління поточними затратами є їх планування, головною метою якого є встановлення їх доцільної структури і обсягів на очікуваний період. Основною формою планування поточних затрат є їх бюджетування. Ось чому планування є першим, і одним із найважливіших етапів внутрішнього контролю підприємства.

Виконання бюджетних завдань передбачає відповідальність керівників структурних підрозділів — «центрів відповідальності», в межах яких встановлена персональна відповідальність менеджера за показники, які він забов'язаний контролювати.

За результатами узагальнення вищевказаного, сформовано висновок, що внутрішньогосподарський контроль представляє собою три взаємопов'язані між собою етапи:

- 1) облік фактичних даних і складання звіту про виконання бюджету;

- 2) порівняння фактичних даних із бюджетними і аналіз відхилень;

- 3) прийняття управлінських рішень щодо регулювання відхилень, а при необхідності й перегляду показників доведених структурним підрозділам бюджетів.

Порівняння бюджетних показників з фактичними результатами — це не тільки база для оцінки результатів виконання. Бюджет також слугує засобом зворотного зв'язку, коли працівники одержують інформацію про проблемні місця і здійснюють заходи, щодо тих з них, робота яких перебуває у зоні їх відповідальності.

Для створення на підприємстві системи внутрішньогосподарського контролю, в умовах фінансового інжинірингу операційної діяльності, обов'язковим є наявність п'яти умов:

- 1) визначення процесів контролю;

- 2) визначення системи показників;

- 3) розробка прогнозної моделі підконтрольного процесу, з метою забезпечення виявлення відхилень фактичних показників від запланованих;

- 4) розробка класифікатора причин відхилень і рекомендацій по їх виправленню;

- 5) заходи впровадження розроблених коригуючих записів.

Отже, внутрішньогосподарський контроль за виконанням бюджету — це інструмент управління, що охоплює всю діяльність підприємства і сприяє досягненню поставленої мети. Алгоритм (схему) процесу внутрішньогосподарського контролю виконання бюджету наведено на рис. 1.

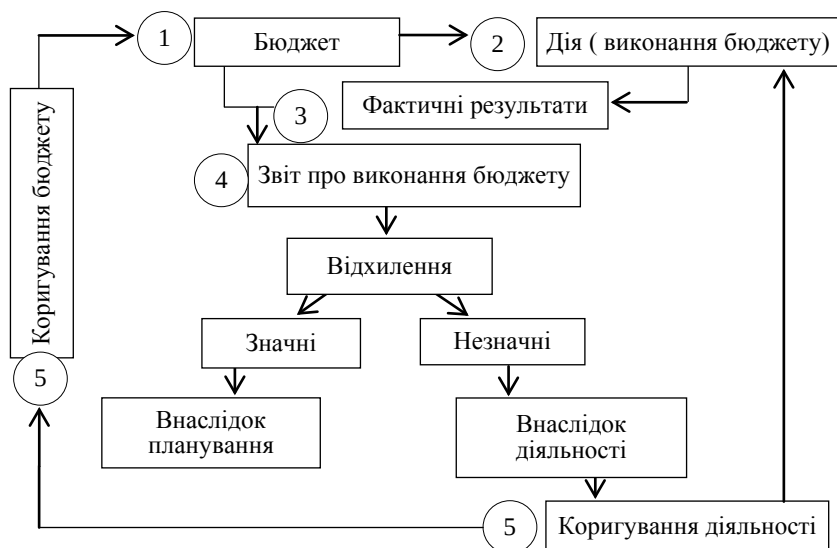

Рис. 1. Алгоритм (Схема) внутрішньогосподарського контролю бюджетів підприємства

Система бюджетного внутрішньогосподарського контролю повинна забезпечувати зворотній зв'язок, привертаючи увагу працівників до значних відхилень від очікуваних результатів, що сприяє здійснювати управління за відхиленнями.

Процес внутрішньогосподарського контролю полягає у визначенні стандартів, фактично досягнутих результатів і здійсненні коригувань, якщо досягнуті результати суттєво відрізняються від передбачених стандартів.

Виконання бюджету контролюють як після завершення бюджетного циклу, так і протягом виконання бюджету. Для виявлення відхилень суб'єкти внутрішньогосподарського контролю здійснюють попередній, поточний і наступний контроль бюджетних центрів діяльності підприємства.

Попередній контроль здійснюється вже у процесі складання бюджетів. Його сутність полягає в обґрунтуванні всіх планованих показників.

Поточний контроль здійснюється у процесі діяльності по виконанню складених бюджетів. У процесі поточного контролю виявляються відхилення фактичних показників від планових, но-

рмативних або стандартних і з'ясовуються причини відхилень і приймаються рішення щодо усунення негативних відхилень або ширшого використання заходів, за допомогою яких можна досягнути позитивних відхилень.

Поточний контроль здійснюється на підставі:

- первинних документів;
- облікових реєстрів;
- оперативної управлінської звітності;
- в режимі on-line.

За даними первинних документів та оперативної звітності, фактичні обсяги витрачених сировини і матеріалів на вироблену продукцію співставляються з їх нормативами витратами і вказуються причини виявлених відхилень. З урахуванням виявлених причин приймаються рішення щодо усунення негативних результатів.

У режимі «on-line» поточний контроль здійснюється відповідно до заданої програми, що передбачає в автоматичному режимі відображення фактичних показників по виконанню відповідних бюджетів, їх зіставлення з плановими і розрахунок одержаної економії або допущених перевитрат. На основі цього приймається відповідне управлінське рішення на будь-який момент.

Наступний контроль виконання бюджетів здійснюється після закінчення планового періоду і складання управлінської звітності. При здійсненні наступного контролю виявляють відхилення фактичних показників від планових, встановлюють причини цих відхилень і розробляють заходи по усуненню негативних факторів і ширшого використання позитивних факторів при здійсненні планування на наступні періоди. Складовою частиною наступного контролю є здійснення діагностики, аналізу і моніторингу діяльності бюджетних центрів.

Отже, виявлені відхилення — перший крок в оцінці діяльності підприємства, що допомагає виявити ділянку ефективності або неефективності всього процесу господарювання або окремих «центрів відповідальності». Крім визначення величин відхилень, важливо з'ясувати причину кожного з них. Інакше кажучи, для кожного показника, важливим є кількісне значення відхилення і виявлені його причини за факторами, «центрами відповідальності» і працівниками. Коли причина відома й проблема відхилень перебуває у сфері впливу працівників, вони можуть почати відповідні дії, щоб усунути подібні відхилення у майбутньому.

Виходячи із концепції фінансового інжинірингу операційної діяльності інформацією про відхилення підприємства, контроль — це система способів і прийомів, яка забезпечує управління діяльністю підприємства для подальшого аналізу і оцінки правильності і ефективності управління його ресурсами.

Інформаційною базою контролю в умовах фінансового інжинірингу операційної діяльності є облік затрат по функціях процесів. Попроцесний підхід викликаний упровадженням, починаючи з кінця XX століття, високотехнологічного виробництва та нових форм організації матеріально-технологічного постачання і праці. В цих умовах необхідно контролювати не обсяг використаних ресурсів за статтями затрат, а причини (носії) затрат, якими є окремі процеси «центрів відповідальності». Такими процесами, наприклад, центру відповідальності «Складальний цех» можуть бути: 1) наладка обладнання, 2) заготівля (матеріалів, запасних частин, вузлів) і 3) монтаж (машин, апаратів, приладів). Ці процеси виступають у якості «центрів затрат».

Оскільки контроль найефективніший на попередньому і поточному етапах, то постає питання забезпечити його такою звітною інформацією, яка б складалася за найкоротші періоди, бажано за кожний день, а не за підсумками декади чи місяця, коли небажані відхилення запізно коригувати, або останнє дає низький ефект.

Для цієї мети, на практиці, можливе використання трьох типів звітів: інформаційні, контрольні та звіти про економічні показники.

Інформаційний звіт складається для керівництва підприємства з констанцією фактів про здійснені господарські операції. При необхідності, керівництво може запросити додаткові дані про певні події для більш деталізованого розгляду.

Звіти економічних показників представляють собою дані для економічного аналізу дотримання планових (бюджетних) показників з розрахунком впливу окремих факторів. Вони здебільшого складаються по результатах місяця на підставі даних обліку, включаючи облік повних затрат, і є узагальнюючими.

Найефективнішим, з точки зору періодичності складання, є звіт про персональну діяльність, його ще називають контрольним звітом. Його можна назвати «Звітом «центру відповідальності» про роботу і зміни». Він складається в прямих затратах щоденно на підставі даних управлінського обліку по «центрах відповідальності» і в найбільшій мірі відповідає вимогам контролю за виконанням бюджету в умовах фінансового інжинірингу операційної діяльності.

У «Звіті «центру відповідальності» про роботу зміни» відображаються три види інформації: 1) планові (бюджетні) показники і 2) фактичні показники; 3) відхилення, з вказівкою коду причин відхилення.

Контроль і коригування бюджетів здійснюють з використанням результатів багаторівневого економічного аналізу відхилень. Кожний рівень аналізу передбачає відповідні деталізації показників:

- визначення загальних відхилень між фактичними й бюджетними даними;
- оцінка відхилень і виявлення факторів;
- здійснення факторного аналізу відхилень.

На першому рівні аналізу опрацьовують дані про відхилення між фактичними результатами і даними бюджету, на другому — здійснюють діагностику відхилень і виявляють можливі фактори впливу, на третьому — зосереджують увагу на розрахунках факторного аналізу. Зазвичай, фактичний обсяг господарювання відрізняється від визначеного в бюджеті. Якщо фактичний рівень діяльності перевищує бюджетний, то частина витрат, яка належить до змінних, перевищуватиме заплановану величину просто внаслідок зростання обсягу діяльності. Тому недоцільно порівнювати реальні витрати за одного рівня діяльності з бюджетними, при розрахунках якого орієнтувалися на інший рівень.

Для коректного порівняння планові (бюджетні) й фактичні показники мають бути зіставними з обсягом діяльності. Тому, перш ніж ухвалювати рішення щодо розподілу відповідальності між визначеними «центрами» за відхиленнями, потрібно скоригувати бюджетні дані й перерахувати їх на фактичний обсяг діяльності, тобто скласти гнучкий бюджет. Сукупне відхилення бюджетних даних від фактичних розділяють на два відхилення: викликане зміною обсягу діяльності порівняно з прогнозованим і викликані порушеннями у технологічному процесі. Останнє, як відхилення фактичних даних від даних гнучкого бюджету, деталізують стосовно кожного показника, що формує результат діяльності (доходи, витрати), за факторами, які викликали ці зміни.

Варто акцентувати увагу, що гнучкі бюджети можна використовувати не тільки на етапі аналізу передбачення бюджету, а й на етапі планування — для попереднього передбачення можливих коливань.

Процес внутрішнього контролю у «центрі відповідальності» поєднується з аналізом результатів діяльності.

Одержані у процесі аналізу дослідження результати підлягають систематизації, узагальненню і реалізації на практиці.

Результати економічного аналізу повинні задовольняти потреби користувачів і відповідати певним вимогам, які впливають із принципів організації, документообігу, планування, обліку, аналізу і управління на підприємстві.

Виділено дві основні форми подачі заключних аналітичних матеріалів — описова і безтекстова.

Описова форма має текстову основу і оформляється у вигляді відповідних документів: аналітична записка; довідка; висновок.

Основною формою узагальнення результатів аналізу є аналітична записка, в якій характеризують стан ресурсів, причини порушень, а також ужиті щодо виявлених недоліків заходи.

Аналітична записка містить:

- загальні дані про об'єкт;
- характеристики виконання бюджету «центром відповідальності»;
- характеристики відхилень, які було виявлено, і вплив окремих факторів на показник;
- висновки і пропозиції.

У розділі «Загальні дані» розглядають характеристику об'єкта аналізу («центру відповідальності»), вказують період, за який зроблено аналіз, та які питання було розглянуто.

У розділі, що характеризує виконання роботи «центру відповідальності», відображують дані про ступінь виконання, відхилення від завдань, темпи зростання і приросту за відповідний період порівняно з минулими періодами. Обов'язково аналізують фактори, які впливали на результати роботи, їх взаємозв'язок, взаємодію, причини відхилення. При цьому особливу увагу звертають на тенденції, що виникають у роботі підприємства або його структурного підрозділу.

Виклад в аналітичній записці супроводжують таблицями, графіками та іншими ілюстраціями, які підтверджують текст. Крім того, додають розрахункові таблиці, які дають можливість надати висновки та пропозиції. Особливу увагу в цьому розділі приділяють питанням формування показників, які є критеріями оцінки рівня ефективності роботи «центру відповідальності».

У заключній частині аналітичної записки дають оцінку діяльності «центру відповідальності», шляхом висновків, пропозицій і заходів, спрямованих на усунення недоліків.

Довідки і висновки конкретніші, ніж аналітична записка. Здебільшого ці форми документів складаються за результатами економічного аналізу найпроблемніших ділянок господарської діяльності. В них містяться тільки аналітична і заключна — конструктивна (висновки, пропозиції, резерви і заходи щодо їх реалізації та контролю) частини.

Безтекстова форма не містить текстових матеріалів і подається у вигляді макетів таблиць, графіків, схем, рисунків, які мають як аналітичне, так і наочне значення. Ця форма зручна для фахівців, які на основі навіть стислого матеріалу, можуть робити висновки та приймати необхідні управлінські рішення. Перевагами безтекстової форми є оперативність, швидкість подання результатів аналізу, що сприяє підвищенню їх дієвості.

Інші важливі моменти внутрішньогосподарського контролю. Контроль за діяльністю кожного «центру відповідальності» починається з того моменту, коли відбулося його створення та сформульовано йому цілі та завдання. Важливо, що цілі, плани та структура кожного «центру відповідальності» визначають напрям його діяльності, розподіляють зусилля та спрямовують виконання робіт. Таким чином, контроль є невід’ємною складовою сутності будь-якого «центру відповідальності».

Організаційна структура і плани (бюджети) — лише складові того, яким хотілося б бачити майбутнє «центру відповідальності». Різні обставини можуть перешкодити тому, щоб реалізувати задумане. Зміни законів, технологій, умов конкуренції, соціальних цінностей та інших змінних величин навколишнього середовища, здатні перетворити плани, досить реальні в момент їх формування, через деякий час у дещо недосяжне.

Ще одним фактором невизначеності, постійно наявним в управлінні, є люди, які виконують більшість робіт у будь-якому «центрі відповідальності». Люди — не комп’ютери, їх не можна запрограмувати на здійснення завдання з абсолютною точністю. Складно прогнозувати відповідну реакцію працівників на введення нових інструкцій і команд, тобто надання додаткових прав і покладання обов’язків.

Помилки та проблеми, що виникають під час аналізу ситуації всередині кожного «центру відповідальності», переплітаються (якщо їх вчасно не виправити) з помилками в оцінюванні майбутніх умов навколишнього середовища та поведінкою людей. Імовірність цього в «центрі відповідальності» дуже велика, у зв’язку

з високим рівнем взаємозалежності факторів, що забезпечують його діяльність.

Існує тенденція персоналу до будь-якої активної діяльності в тих сферах, де визначають ефективність роботи, і нехтування тією роботою, у процесі виконання якої її не визнають. Тип поведінки, коли люди прагнуть виконати вимоги контролю, а не досягати поставлених цілей, називається поведінкою, орієнтованою на контроль. Тому необхідно ретельно створювати систему контролю з урахуванням подібних ефектів, інакше вона спрямовуватиме діяльність персоналу на те, щоб добре виглядати під час проведення контролю, а не на досягнення цілей «центру відповідальності». Такий вплив може також призвести до отримання неправильної інформації.

Щоб уникнути ненавмисного впливу контролю на поведінку персоналу і, таким чином, підвищити його ефективність необхідно:

- встановлювати досяжні стандарти, прийнятні для співробітників;
- забезпечити двобічне спілкування;
- уникати надмірного контролю;
- винагороджувати за досягнення стандарту.

Поведінка людей — не єдиний фактор, що визначає ефективність контролю. Щоб контроль міг виконувати своє завдання, тобто забезпечувати досягнення цілей «центру відповідальності», він повинен мати такі властивості: стратегічну спрямованість; орієнтацію на результати; відповідальність за справу; своєчасність; гнучкість; простоту; економічність.

Види контролю (попередній, поточний, наступний) щодо людських ресурсів мають одну й ту ж мету: сприяти тому, щоб фактично одержані результати були якомога близькими до таких, що вимагаються.

Порівнюючи фактично отримані результати з тими, що були заплановані, керівництво має змогу краще оцінити, наскільки реальними були складені ним плани. Ця процедура також дозволяє одержати інформацію про проблеми, що виникли, та сформулювати нові плани так, щоб уникнути їх у майбутньому. Друга функція наступного контролю полягає в сприянні мотивації. Якщо керівництво «центру відповідальності» пов'язує мотиваційні винагороди з досягненням певного рівня результативності, то, очевидно, що фактично досягнуту результативність потрібно визначати точно й об'єктивно.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Внутрішньогосподарський контроль — фундаментальний елемент у системі управління, зокрема у системі фінансового інжинірингу операційної діяльності підприємства. Ні створення організаційної структури, ні бюджетування, ні облік, ні мотивацію не можна розглядати окремо від контролю. Він є невід’ємною складовою будь-якої системи управління сучасним підприємством.

Бібліографічний список

1. Бланк И.А. Словарь-справочник финансового менеджера / Бланк И.А. — К.: «Ника-Центр»; Эльга, 1998. — С. 35.
2. Бочаров В.В. Финансовый инжиниринг. — М.: Питер, 2004. — С. 394.
3. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет. — М.: Аудит, ИО «ЮНИТИ», 1998. — С. 774.
4. Сохацька О.М. Фінансовий інжиніринг. — Тернопіль, 2011. — С. 475.
5. Хорнгрен Ч., Фостер ДЖ. Бухгалтерский учёт: управленческий аспект. — М.: Финансы и статистика, 1995. — ГЛ. 6,7.
6. Энтони Р., Дж. Рис. Учет: ситуации и примеры. — М.: Финансы и статистика, 1993. — С. 275.
7. Голов С.Ф., Ефименко В.И. Учёт и контроль затрат: пути развития. — Ж.: Бухгалтерский учёт, 1991. — № 11. — С. 5-11.
8. Жук В.Н. Основы институциональной теории бухгалтерского учёта. Монография. — К., 2013. — С. 364–385.
9. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.В., Цегельник Н.І. Управлінський облік. — Житомир: Рута, 2015. — 473 с.
10. Щиборщ К.В. Бюджетирование деятельности промышленных предприятий России. — М.: Дело и Сервис, 2001. — С. 10.

References

1. Blank, I. A., Slovar-spravochnik finansovogo menedzhera [Dictionary of financial Manager] // Blank, I. A. — Kiev: Nika-Centr; Elga (1998). — P. 35 [In Ukrainian]
2. Bocharov, V. V. Finansovyy inzhiniring [Financial engineering], M. Peter (2004) — P. 394 [In Russian].
3. Druri K. Vvedenie v upravlencheskiy i proizvodstvennyy uchet [Introduction in management and production accounting.] — M.: Auditing, «ИО «UNITY», (1998). — P. 774. [In Russian]

4. Sohatsky A. M. Finansoviy Inzhiniring [Financial engineering] Ternopil (2011), P. 475. [In Ukrainian]

5. Horngren H., Foster J. Bukhhalterskyy uchët: upravlencheskyy aspekt [Accounting: management aspect] M. Finance and statistics, (1995). — СН. 6,7 [In Russian]

6. Anthony G., J. Fig. Uchet: sytuatsyy y prymary [Accounting: situations and examples]. — М.: Finance and statistics» (1993). — P. 275. [In Russian]

7. Golov S. F., Efimenko V. I. Uchot i kontrol zatrat: puti razvitiya [Accounting and cost control: the path of development.] Accounting, (1991). — №. 11, P. 5–11.

УДК 657.471

Герасимович Инна Анатольевна,

канд. экон. наук, доц., доцент кафедры бухгалтерского учёта

ГВУЗ «КНЭУ имени Вадима Гетьмана»

(03680, Украина, Киев, проспект Победы, 54/1)

E-mail: gerasiminna@yandex.ru

Контроль в системе финансового инжиниринга операционной деятельности предприятия

АННОТАЦИЯ. Рыночные условия вызвали необходимость внедрения на украинских предприятиях такого нового экономического механизма, как финансовый инжиниринг, который основывается на новых объектах контроля, представляющих собой синтез бюджетирования, «центров ответственности» и управленческого учёта за нормативным методом в варианте «директ-костинг». Для контроля за исполнением бюджетов предлагается «Отчёт центра ответственности о работе смены», который отражает плановые (нормативные) и фактические затраты и отклонения от норм и изменения норм, что даёт возможность контролировать деятельность центров. Научная новизна исследования заключается в развитии возможностей «директ-костинг»: 1) для оперативного контроля за уровнем исполнения бюджета и фактической себестоимости продукции; 2) для контроля «точки безубыточности», которая может регулироваться вариантами изменения величины прямых затрат или объёма и цены реализации; 3) отпадает необходимость распределять постоянные затраты по управлению на виды продукции, так как можно относить на результаты деятельности предприятия.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: финансовый инжиниринг; операционная деятельность; «центры ответственности»; «центры затрат»; учет затрат по функциям процессов; предварительный, текущий и следующий контроль.

UDC 657.471

Gerasimovsch Inna,

Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Accounting
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
(54/1, Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)
E-mail: gerasiminna@yandex.ru

Control in the system of financial engineering in enterprise's operating activity

ABSTRACT. Market conditions necessitated the introduction of financial engineering in Ukrainian enterprises as the new economic mechanism, which is based on the new objects of control. It represents a synthesis of budgeting, «responsibility centers» and management accounting according to a standard method in the embodiment of the «direct-costing». The study proposes «Responsibility center report on a shift performance» to monitor the execution of budgets. This report reflects planned (normative) and actual costs, deviations and changes in the norms, that allows to monitor the activities of the centers. Research novelty of this study is in the development of «direct costing» capability: 1) to exercise operational control in budget execution and the actual cost of production; 2) to control «break-even point», which can be adjusted through the various changes of direct costs, sales or sale prices; 3) to refuse from the allocation of fixed costs of management between various products as they can be attributed to the results of a company.

KEY WORDS: financial engineering; operating activities; «the responsibility centers»; «cost centers»; activity based costing; preliminary, current and follow-up control.

УДК 657.421.1

Коритник Лілія Петрівна,

канд. екон. наук, головний бухгалтер
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: klp@kneu.edu.ua

Клименко Олена Володимирівна,

заступник головного бухгалтера
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: mlp_1984@mail.ru

ЗАПАСИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ: НОВАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

АНОТАЦІЯ. У статті досліджено особливості реформування бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ, впровадження єдиних методологічних засад ведення обліку запасів, а також розглядаються питання адаптації